

N.S. Chruszczow:

Należy wykluczyć wojnę z życia ludzkości

W środę premier ZSRR — N. S. Chruszczow, wygłosił przemówienie w Krajowym Klubie Prasy. Charakteryzując problemy, związane z jego wizytą w USA, Chruszczow oświadczył:

Przed wszystkim pragnę podkreślić, że przyjechalismy do Was z jak najlepszymi zamiarami i z czystym sercem. Przywieźliśmy uczucia przyjaźni do narodu amerykańskiego i szczerą dążenie do poprawy wzajemnych stosunków między naszymi krajami, do umocnienia pokoju na całym świecie. Jest to główny cel naszej wizyty.

Wskazując, że głównym celem, do którego dążą wszystkie narody, jest utrzymanie pokoju i wykluczenie wojny na zawsze z życia ludzkości — Chruszczow kontynuował:

Najlepszym i najpewniejszym sposobem uniemożliwienia wojny jest postawienie wszystkich państw, bez wyjątku, w takiej sytuacji, aby nie dysponowały środkami prowadzenia wojny, innymi słowy rozwiązanie problemu rozbrojenia.

Rząd radziecki zamierza przedstawić do rozpatrzenia ONZ propozycję, która, jak sądzimy, odegra ważną rolę w rozwiązaniu najbardziej palącego problemu naszych czasów.

Charakteryzując następnie stanowisko ZSRR wobec problemu niemieckiego, Chruszczow powiedział:

Dlaczego tak uporczywie opowiadamy się za zawarciem wreszcie traktatu pokojowego z Niemcami? Dlatego, iż brak traktatu pokojowego zatruwa stosunki między dziesiątkami państw. Nie można zagwarantować warunków trwałego pokoju w Europie, nie usuwając pozostałości minionej wojny.

Powinniście zrozumieć — podkreślił Chruszczow — że przypominamy o niebezpieczeństwach, związanych z brakiem traktatu pokojowego z Niemcami wcale nie dlatego, że odczuwamy jakiś strach

O czym zapomniano?

Amerykańska agencja UPI, jak zresztą również inne zachodnie agencje prasowe, pisała, że w środę rano, oficjalni przedstawiciele Departamentu Stanu USA „czerwienili się niemal tak, jak czerwona jest radziecka flaga”, kiedy przypomniano im, że tego dnia zapomniano rozwinąć flagę nad Blair House. „Po uwadze, uczynionej przez reporterów — spowodowano natychmiast, że wielka, radziecka flaga z młotem i sierpem zaczęła z powrotem powiewać na porannym wietrze” — pisze agencja UPI.

WIAOMOŚCI Sportowe

LEWANDOWSKI TRZECI

Na mityngu lekkoatletycznym w Sztokholmie, w biegu na 1.500 m zwyciężył Szwed — Dan Waern, w czasie 3.44,2, wyprzedzając reprezentanta NRD — Valentina — 3.45,3 i Polaka — St. Lewandowskiego — 3.50,0. (PAP)

PORAŻKA ODRY

Mistrz wrocławskiej ligi okręgowej — „Pafawag”, pokonał niespodziewanie piłkarzy Opolskiej Odry — 2:1. (r)

(Pozostałe wiadomości sportowe — str. 6).

Życie WIELKOPOLSKI

CZY
TEL
NIEK

Poznań
czwartek
17 września
1959

Rok XV Wydanie A

Cena 50 gr

Nr 221 (4859)

Grupa posłów PRL w Moskwie

16 bm. przybyła do Moskwy 18-osobowa grupa posłów PRL, członków klubu poselskiego PZPR, z posłem Feliksem Baranowskim, sekretarzem tego klubu na czele.

W tym samym dniu, posłowie polscy przyjęci zostali przez sekretarza Prezydium Rady Najwyższej ZSRR — M. Georgadze.

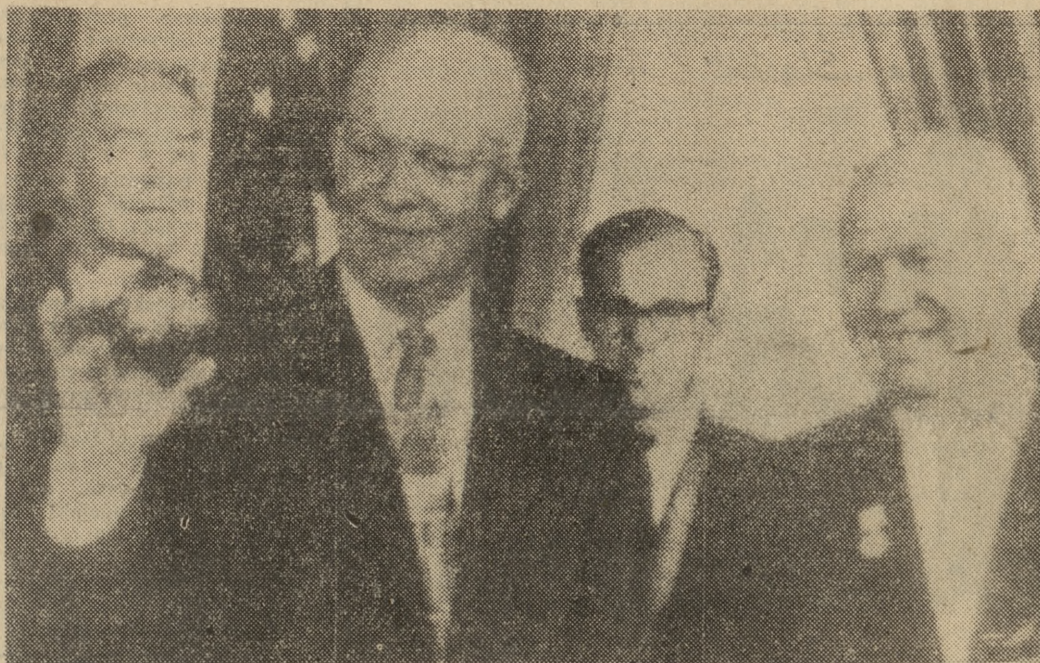
Posłowie zwiedzą m.in.: Kijów, Leningrad i Wladimir.

przed militarystami niemieckimi. Jesteśmy dostatecznie silni, aby okiełznać odwetowców i, jeśli zajdzie potrzeba, doprowadzić ich do oprzytomnie

(Dokończenie na str. 2)

Papież wzywa do modłów...

Papież Jan XXIII wezwał w środę katolików do modłów, aby spotkanie Chruszczow — Eisenhower przyniosło „pokój na ziemi dla wszystkich ludzi dobrej woli”. Przemawiając do pielgrzymów, których przyjął w swojej rezydencji, papież Jan XXIII oświadczył m.in.: „odbywają się w tych dniach spotkania reprezentatywnych osobistości, które chociaż nie szukają boskich skarbów, to jednak dążą do osiągnięcia harmonii w czymś, co jest rzeczywiście pożyteczne dla ludzi, porządku ziemskiego i społecznego”.

Lodołamacz atomowy „Lenin” wypłynął na Bałtyk

Korespondencja specjalnego wysłannika

Z wycieki lot rakiety kosmicznej jakoś zepchnął na drugi plan wydarzenie również będące wielkim sukcesem radzieckiej nauki i techniki. Pierwszy na świecie lodołamacz o napędzie atomowym N/S „Lenin” wypłynął na Nowe.

Przez dwa dni mieszkańcy Leningradu zapełniali szczerze nabrzeża, przyglądając się olbrzymowi o wyporności 16 tys. ton, o długości 134 metrów, o mocy 44 tysięcy koni mechanicznych.

Ale przede wszystkim obiektem zainteresowania były umieszczone wewnątrz statku — trzy reaktory atomowe.

List Eisenhowera do kanclerza NRF

BONN (PAP)

Prezydent Eisenhower przesłał do kanclerza NRF Adenauera z okazji 10 rocznicy objęcia przez niego stanowiska kanclerza depeszę, w której życzy mu „jeszcze wielu lat owocnej pracy”.

Przez dwa dni, co kilkanaście minut przybijały do spuszczonego ze statku trąpy rzeczne statki, przywożąc grupy zwiedzających. A we wtorek 15 września syrena oznajmiła, że lodołamacz atomowy rusza w pierwszy rejs — jeszcze próbnym — na Morze Bałtyckie. Na pokładzie flagowego statku atomowej floty radzieckiej znalazła się obok załogi duża grupa inżynierów, techników, robotników z zakładów, w których zbudowany został lodołamacz.

Jeszcze raz podczas próbnego rejsu wszechstronnie zbadać oni jakość, dokładność i bezpieczeństwo w pracy — urządzeń statku. Badania przeprowadzać będą razem z załogą — która na tym niezwykłym statku również jest niezwykle: jedna trzecia wszystkich marynarzy, to ludzie z wyższym wykształceniem.

Miną ostatnie próby — i lodołamacz atomowy wróci do Leningradu skąd popłynę w pierwszy, normalny rejs na wody Arktyki. Popłynie Bałtykiem, gdyż jego duże zanurzenie nie pozwala na skrócenie drogi na północ przez system wodny bałtycko-białomorski.

J. Zajackowski

Zdjęcie górne: Premier Chruszczow i prezydent Eisenhower na lotnisku Andrews koło Waszyngtonu w chwili, gdy orkiestra gra hymny państwowe. Poniżej Nikita Chruszczow wręcza Eisenhowerowi kopię propozycji ZSRR, który radziecką rakietę kosmiczną przynosiła na Księżyc.

CAF — telefoto (2)

Rok więzienia za lekkomyślność

Sąd Wojewódzki w Łodzi rozpatrzył sprawę mieszkańca Zgierza — Stefana Antczaka, który odpowiadał za spowodowanie wypadku samochodowego przez swego syna.

23 marca br. Stefan Antczak wyjechał własnym samochodem wraz z synem Bohdanem na wycieczkę. U celu wycieczki, Stefan Antczak zgasił wprawdzie silnik i zaciągnął wozie ręczny hamulec, lecz lekkomyślnie pozostawił w stałym kluczyk zapłonowy. Podczas nieobecności ojca, 12-letni Bohdan uruchomił samochód. W toku manewrowania pojazdem, wjechał on na 5-letniego Wojciecha Słowińskiego, który dostał się pod koła i poniósł śmierć na miejscu.

Sąd uznał, że winę ponosi Stefan Antczak. Został on skazany za nieumyślnie spowodowanie śmierci dziecka na karę 1 roku więzienia.

6-ta szkoła Tysiąclecia na Pomorzu

15 bm. położono w Bydgoszczy kamień węgielny pod budowę nowej szkoły podstawowej — pomnika Tysiąclecia. Jest to już szósta Szkoła Tysiąclecia na Pomorzu, której budowę rozpoczęto w br.

Już po Targach

Już po Targach i już myśli się o wiosnie. Z ankiety, rozpisanej wśród 633 wystawców wynika, że tylko 3,1 proc. uczestników nie weźmie udziału w Targach Wiosennych. Większość uzasadnia to długoterminowymi umowami, jakie zawarli obecnie, sprzedając swoją całoroczną produkcję.

PAP-RADIO AP INF WE TELEFONEM
API TELEFONEM RADIO INF WE PAP
RADIO INF WE TELEFONEM PAP
INF WE TELEFONEM RADIO PAP
TEL C. D. INF WE PAP API
PAP C. D. INF WE PAP API
INF WE TELEFONEM INF WE RADIO PAP API

„Jupiter” nie wyszedł

Po wtorkowej nieudanej próbie wystrzelenia z przylądka Canaveral na Florydzie amerykańskiej rakiety „Jupiter”, w której umieszczono 14 cięższych myśli i dwie żaby, eksperyment ten powtórzono w środę z tym samym wynikiem. W 10 sekund po starcie rakiet eksplodowała na wysokości 300 metrów.

Zawalił się dom

W miejscowości Barletta w pobliżu Bari we Włoszech zawalił się 5 piętrowy dom zamieszkały przez 24 rodziny. Na razie spod gruzów wydobyto zwłoki 14 osób, 11 osób zostało rannych. Przypuszczalnie liczba ofiar śmiertelnych wyniesie 70.

Splonęło 13 stodół

16 bm. w godzinach popołudniowych w miejscowości Łaskarzew — osada w powiecie garwolińskim, wybuchł pożar. Ogień strawił doszczętnie 13 stodół zapelnionych zbożem. Straty sięgają ponad 250 tys. złotych.

Truskawki kwitną

W ogrodzie Stanisława Skrzypczaka w Bydgoszczy — zakwitły po raz drugi truskawki. Niektóre krzewy wydały już śliczne, czerwone owoce.

Dziki grasują

Wyjątkowo ruchliwe są w tym roku dziki w lasach Świętokrzyskich. Watahy ich wyprawiają się często na pola, wyrządzając poważne szkody w zasiękach. Ma to miejsce zwłaszcza w powiatach Włoszczowa, Końskie i Kozienice.

Splonął las

16 bm. w godzinach popołudniowych w lasach koło wsi Bileza pod Kielcami wybuchł groźny pożar. Pastwa płomieni podsyconych przez silny wiatr, padło ponad 20 ha młodego lasu.

O Wiosennych Targach można już powiedzieć, że zostaną na nich zorganizowane trzy wystawy: sprzętu turystycznego i sportowego (ekspozycja potraktowana — problemowo), pokaz opakowań połączony z giełdą i oferowaniem wzorów do produkcji oraz wystawa połączona z aukcją — na sprzęt bezpieczeństwa i higieny pracy — zorganizowana przez CRZZ.

Dalszym zamiarem na wiosnę jest zwiększenie udziału handlu detalicznego w transakcjach oraz przemysłu terenowego i spółdzielczości — w Targach. Będzie to jeden ze środków dla zaktywizowania małych miasteczek.

Czy Targi mają trwać osiem czy jedenaście dni — jeszcze nie zdecydowano. 75 proc. uczestników ankiety w tej sprawie wypowiedziało się za skróceniem imprezy do ośmiu dni.

XIV sesja ONZ rozpoczęła

NOWY JORK (PAP)

We wtorek wieczorem rozpoczęła się XIV sesja Zgromadzenia Ogólnego NZ. Premier Libanu, Karami ogłosił sesję za otwartą. W krótkim przemówieniu wskazał on na postępy w rokowaniach rozbrojeniowych nawiązując przede wszystkim do rokowań mocarstw atomowych w sprawie zaprzestania doświadczeń z bronią jądrową. Wyraził on nadzieję, że rozmowy te doprowadzą do pozytywnych wyników.

Inauguracyjne posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego poświęcone było głównie problemom proceduralnym.

Na przewodniczącego XIV sesji Zgromadzenia Ogólnego został wybrany b. minister spraw zagranicznych Peru Victor Andres Belaunde.

Redukcja wojsk amerykańskich w NRF?

Pismo amerykańskie „Newsweek” donosi z Bonn, iż Ministerstwo Obrony i departament Stanu USA poinformowały rząd zachodniemiecki, że Waszyngton planuje znaczne zredukowanie swych wydatków na siły zbrojne w Niemczech.

„Newsweek” pisze, że w roku budżetowym 1961 Stany Zjednoczone zredukują obecną liczbę wojsk (2,5 miliona żołnierzy) o około 10 proc. (PAP)

Znowu ukazuje się „Das Reich”

Kierownictwo tzw. „Sudetendeutsche Aktion”, organizacji pod egidą ziomkostwa Niemców sudeckich, zmieniło ostatnio tytuł kwartalnika rewizjonistycznego z „Sudetendeutsche Aktion” — na „Das Reich”. Jak wiadomo, pod tytułem „Das Reich” wydawało ministerstwo propagandy Rzeszy hitlerowskiej tygodnik polityczno-społeczny, znany w okresie wojny ze słynnych artykułów Goebbelsa, prozagujały hasła wielkich Niemiec, podboju krajów europejskich i „nowego porządku” w Europie. (PAP)

GŁOS
WIELKOPOLSKI

Redaktor naczelny — Leonard Wachalski, zastępca red. naczelnego i kier. działu publicystyki — Eugeniusz Kitzmann, sekretarz redakcji — Wiesław Porzycki i Marian Flejsierowicz, kier. działu łączności z czytelnikami — Zbigniew Mika, kier. działu sportowego — Tadeusz Kaczmarek, kier. działu terenowego — Józef Pieprzyk.

OPINIE I MYŚLI

TOWARY
NA RYNEK

W jedenastu dniach handlowej gorączki zawarto około 25 tysięcy transakcji, z czego więcej podpisał detal. Wartość umów przekroczyła 12 miliardów złotych. Rozszyfrujmy te dane.

Ilość transakcji mówi wstępnie o operatywności handlu, zwłaszcza handlu detalicznego. Zaopatrzeniowcy przedsiębiorstw detalicznych, a nawet sami kierownicy sklepów podpisali prawie 15 tys. umów. Oczywiście wartość mniejszej liczby transakcji hurtu jest znacznie wyższa, ale pierwszy wyłom został zrobiony: dzięki inicjatywie detalistów mamy gwarancję, że zakupione przez nich towary na pewno trafią do sklepów, bezpośrednio z przemysłu. Po prostu personel sklepowy chce czy nie chce, jest najlepszym rzecznikiem naszych interesów.

Druga sprawa — 12 miliardów zł. Jest to poważna część rocznych obrotów handlu, tym większa, że sprzedawano tym razem wiele nowych, tanich towarów. Tę sumę rozdysponowano za jednym zamachem przy dokładnym rozpoznaniu produkcji, czego poza Targami nie daje żadna giełda ani indywidualny „wypad w teren”. Handel nasz i produkcja zaczynają tutaj pulsować wspólnym, półrocznym rytmem. Daje to pewność aktualniejszego przygotowania się do sezonu i zmniejszenia liczby bubli. Jakość i asortyment produkcji poprawiły się o 50 proc. w stosunku do wiosny, kiedy to nie sprzedawano prawie połowy oferowanych towarów.

I trzecia sprawa — po meblach (na wiosnę), przekonaliśmy się teraz w obuwiu, lnie i odzieży, co to znaczy równowaga globalnej produkcji i popytu. Sytuacja rynkowa zmusiła przemysł i handel do zabiegania o klienta. Stąd taka duża ilość szeregu atrakcyjnych nowości, które handel kupował już bez wahania.

Obecnie przemysł przygotowuje pierwszą ogromną masę towarów zakontraktowanych na Targach, które ze względu na jakość wzor i cenę szukaliśmy dotąd bezskutecznie w handlu.

Zbilut Sęk

Rewelacje dentysty

Dlaczego błękitnoocy nie krzyczą?

Można temu wierzyć albo nie, ale między kolorem naszych oczu a naszym zachowaniem się u dentysty istnieje prawdopodobnie jakiś związek. Tak przynajmniej uważa dentysta australijski, dr Philip Sutton.

Sutton wiercił dziury w zębach pacjentów przez 20 lat zanim zwrócił uwagę, iż błękitnoocy posiadacze chorych zębów rzadko krzyczą podczas zabiegów, a że natomiast ciemnoocy bardzo często nie chcą słyszeć o żadnym borowaniu, jeśli nie otrzymają zastrzyku nowokainy.

Sutton tak był pewien, że kryje się za tym coś więcej, iż nie zawahał się stracić czasu na przeprowadzenie badań statystycznych. Swoich 403 pacjentów pytał Sutton o dwie rzeczy: a) czy czują ból, a jeśli tak to czy jest to ból łagodny czy silny, oraz b) jakiego koloru są ich oczy.

Zestawiając odpowiedzi w jedną krzywą statystyczną, dentysta stwierdził, że stopień odczuwania bólu — od „nie czuję” do „bólemnie okropnie”, zbliżają się z natężeniem barwy oczu.

Dobry początek w Waszyngtonie

Przyjęcie w Białym Domu — Toasty

WASZYNGTON (PAP)

Premier Chruszczow oświadczył we wtorek wieczorem, że jego pierwsze spotkanie z prezydentem Eisenhowerem było „dobrym początkiem” i wyraził nadzieję, iż ostateczny wynik rozmów „będzie nawet jeszcze lepszy”. Premier radziecki przemawiał na przyjęciu wydanym we wtorek wieczorem w Białym Domu, odpowiadając na toast prezenta Eisenhowera.

Na przyjęcie (obiad), wydane przez Eisenhowera i jego małżonkę na cześć premiera Chruszczowa i jego małżonki, przybyło około 100 zaproszonych gości.

Pani Eisenhower wystąpiła w sukni z brokatu a małżonka premiera radzieckiego —

w długiej ciemnoniebieskiej sukni z tafty.

Przy stole premier Chruszczow siedział między prezydentem a panią Eisenhower, zaś małżonka gościa radzieckiego — obok prezydenta.

Wśród wielu dań podano m. in. pieczonego indyka z borówkami, który od czasu przybycia do Ameryki pierwszych kolonistów jest tradycyjną potrawą amerykańską. Dania podawano w złotej zastawie pamiętającej czasy prezydenta Monroe (początek XIX stulecia).

Orkiestra korpusu marynarki wojennej grała podczas przyjęcia melodie rosyjskie.

W toaście wygłoszonym na obiedzie prezydent Eisenhower oświadczył, że warunkiem zapewnienia światu pokoju i dobrobytu jest „poleganie na faktach i prawdzie”. „Musimy dostarczać sobie wzajemnie możliwie największej faktów i prawdy — powiedział prezydent.

Eisenhower dodał, że jego zdaniem na Stanach Zjedno-

zonych i Związku Radzieckim ciąży „bardzo szczególne zobowiązania wobec całego świata”.

Odpowiadając na toast Chruszczow oświadczył: „jestem pewien, iż możemy żyć w pokoju i wspólnie pomóc sprawie pokoju”.

Szef rządu radzieckiego stwierdził następnie: „powinniśmy starać się wspólnie o poprawę naszych stosunków. My nie potrzebujemy nie od Stanów Zjednoczonych a i wy nie potrzebujecie nie naszego. To prawda, że obecnie jesteśmy bogatsi od nas. Ale jutro dorównamy wam w do brobycie, pojutrze zaś będzie my nawet bogatsi”.

Komunikacja roku 2000?

Atomowe statki kosmiczne
w 10 godzinach dookoła Ziemi

Kapitan Eddie Rickenbacker, prezes Amerykańskich Wschodnich Linii Lotniczych, wygłosił w Instytucie Transportu w Londynie odczyt na temat perspektyw rozwoju lotnictwa w drugiej połowie stulecia.

Statki kosmiczne o napędzie atomowym, zabierające do 2000 pasażerów, loty powietrzne nie zależne od pogody, samoloty

transportowe oblatujące kulę ziemską w ciągu 10 godzin — oto przyszłość komunikacji naziemnej.

Na zdjęciu: Budowa oddziału reaktorów. Fot. — CAF

Rickenbacker przypuszcza, że samoloty odrzutowe osiągną wkrótce szybkość ok. 4 tys. km/godz., (obecnie ok. 960 km/godz.). Głównym środkiem komunikacji w lotnictwie cywilnym staną się w przyszłości samoloty o napędzie atomowym, które połączą wszystkie ważniejsze miasta na świecie i dokonywać będą lotów międzyplanetarnych.

Samoloty wojskowe przejdą w przyszłości od silników turbodrzwowych do silników przepływowych i rakietowych, dających prędkość 4.800 km/godz. Następnym etapem rozwoju wojskowej myśli technicznej będą samoloty o napędzie atomowym, a następnie rakietowe pociski zdolne kierowane. Mają one rozwinąć prędkość do 40 tys. km/godz. Będą one lokalizować cele za pomocą aparatury akustycznej. (PAP)

W przyszłości od silników turbodrzwowych do silników przepływowych i rakietowych, dających prędkość 4.800 km/godz. Następnym etapem rozwoju wojskowej myśli technicznej będą samoloty o napędzie atomowym, a następnie rakietowe pociski zdolne kierowane. Mają one rozwinąć prędkość do 40 tys. km/godz. Będą one lokalizować cele za pomocą aparatury akustycznej. (PAP)

Chruszczow
w Klubie Prasy

(Dokończenie ze str. 1)

nia. Jednakże zgodzić się, że nie można ignorować faktu, że określone koła Niemiec Zachodnich snują plany, mające na celu doprowadzenie do starcia między Związkiem Radzieckim a innymi mocarstwami, zaostreżenia stosunków między nimi, utrzymanie świata w stanie napięcia międzynarodowego.

Związek Radziecki gotów jest rozpatrzyć wszelkie propozycje, które mogłyby przyczynić się do poprawy stosunków dobrego sąsiedztwa między ZSRR i USA.

Pragnęlibyśmy — podkreślił w zakończeniu Chruszczow — aby spotkania między naszymi a amerykańskimi przedstawicielami stanu ZSRR i USA również przyczyniły się do dalszego polepszenia stosunków między Związkiem Radzieckim i Wielką Brytanią, Francją oraz innymi sojusznikami USA. Jeśli w wyniku tej wymiany poglądów, ZSRR i USA będą lepiej rozumieć się nawzajem, będą przejawiać większą skłonność do ustępstw przy rozwiązywaniu spornych kwestii, to zyskają na tym, zarówno wielkie, jak i małe kraje, położone w Europie, Azji i na innych kontynentach, a przede wszystkim zyska na tym sprawa pokoju.

„Królowa nylonu”
przed Sądem Najwyższym

29 września br. odbędzie się w Sądzie Najwyższym w Warszawie, rozprawa rewizyjna głośnego procesu, tzw. „królowej nylonu” — Stefanii Husiałyńskiej.

W siedzibie „Śląska”

Po występach w Związku Radzieckim, Państwowy Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” przygotowuje się do wyjazdu na tournée po Kanadzie i Stanach Zjednoczonych.

Na zdjęciu: w Korzęcinie. Kierownik zespołu, prof. St. Hadyna i choreograf zespołu — E. Kamińska z członkami zespołu.

CAF — fot. Wołoszczuk

Dzień Algierii

W dniu 15 bm. narody krajów Azji i Afryki obchodziły „Dzień Algierii”. W dniu tym wyrażały one zdecydowany protest przeciwko wojnie prowadzonej w tym kraju przez kolonizatorów francuskich.

GŁOS OBSERWATORA

Na marginesie handlowej oferty

NAPISAŁ: TADEUSZ RATAJSKI

Poważnym czynnikiem uzupełniającym produkcję państwowego przemysłu kluczowego i terenowego jest spółdzielczość pracy. Znaczenie jej na rynku krajowym systematycznie rośnie, czego najlepsze świadectwo dają każdorazowe Targi Krajowe.

W tym roku, a szczególnie co dopiero odbyta impreza jesienna, była — żeby nie przesadzić — wielkim przeglądem dorobku 3853 istniejących placówek, zatrudniających prawie pół miliona osób.

Halę nr 2, w której zgrupowano spółdzielcze stoiska, trudno było objąć wzrokiem w całości — taka jest olbrzymia. Stąd w niniejszej publikacji nie przedstawimy całokształtu ekspozycji, lecz ograniczymy się do omówienia spółdzielczości Ziemi Zachodnich. Była ona reprezentowana jak nigdy szeroko przez 50 wytwórni i central, nie tylko z Szczecina, Wrocławia, Opola, lecz i z małych, często nieznanych szerokiemu ogółowi miasteczek. „Nie jesteśmy gorsi od innych” — odpowiedzieli na pytanie: co skłoniło ich do przyjazdu do Poznania? „Nasza produkcja dorównuje ogólnemu poziomowi, prosimy sprawdzić” — zachęcali do zwiedzania swych stoisk.

To prawda, prawda budząca radość. O ile, bowiem w niedalekiej przeszłości różnie bywało z jakością, obecnie „bubli” nikła nie wystawia. Nie wymieniamy innych powodów, po prostu wstydził się. A asortyment? I ten także został znacznie poszerzony, obejmując dosłownie wszystko, co w codziennym życiu jest potrzeb-

ne. Przykładowo: od artykułów spożywczych produkowanych przez „Maronę” w Kołobrzegu, odzież ze Spółdzielni Inwalidów w Środzie Śląskiej, galanterię skórzaną ze Spółdzielni Inwalidów z Jeleniej Góry, wyroby wikliniarskie ze Spółdzielni Pracy „Jedność” z Chruścic w powiecie opolskim, chemikalia Spółdzielni Pracy im. 9 maja z Wrocławia, do różnych rodzajów i wielkości kotłów centralnego ogrzewania, produkowanych w Spółdzielni Pracy w Gdańsku.

Są duże i małe zakłady. Spółdzielnia Pracy Różnej Wytwarzalności „Opolanka” z Opola zatrudnia 400 ludzi i osiąga roczny obrót w wysokości około 32 mln. zł. Spółdzielnia Pracy Wyrobów Skórzanych im. Olgina jest bodaj najstarszą placówką tego rodzaju we Wrocławiu. Istnieje od 13 lat, daje zatrudnienie z górą pięciu set ludziom, prowadzi 24 punkty usługowe. Miesięczny obrót — trzy i pół miliona złotych — świadczy o zamożności zakładu. Na Targach wrocławianie wystawili buty i galanterię skórzaną — ładne, starannie wykonane wzory. Szczególną zasługą Spółdzielni jest podjęcie w swej branży produkcji antyimpertowej, obejmującej obuwie ochronne dla górników, hutników i inne. W Poznaniu zrobiono niezłe interesy, chociaż kierownik stoiska wiele narzekał na krótkowzroczność detalu, który na przykład dziś jeszcze nie umie sprecyzować swych żądań odnośnie fasonów obuwia wiosennego. Kiedy je zatem wyprodukować? Jak długo jeszcze klient będzie zmuszony zaopatrywać się w przedmioty letnie — zimą?

Mniejszym zakładem jest Inwalidzka Spółdzielnia Przemysłu Spożywczego w Gubinie. Jej specjalnością są wina słodkie i deserowe. Przed laty, gdy w 1952 roku zaczynała pracę, produkcja Spółdzielni była tak mała, że za pomocą lejków ręcznie rozlewano wino do butelek. Dziś, po pięciu latach istnienia, wyposażona jest we wszystkie potrzebne maszyny najnowszej konstrukcji, a towar w niej wytworzony trafia do sklepów prawie połowy kraju. Ten nie odosobniony przykład cechuje całość gospodarki 594 spółdzielni pracy Ziemi Zachodnich. Nie rozwijają się one już tak bardzo ilościowo, lecz krępowo w sile. Dotyczy to wzrostu liczby zatrudnionych pracowników, lepszego wyposażenia w maszyny, modernizacji i — co najważniejsze — stałej poprawy jakości produkcji, stanowiącej w chwili obecnej poważny procent w krajowej skali spółdzielczości pracy.

Dzieje się tak nie bez przyczyny, ale w wyniku twórczej, planowej pracy. Ot, chociażby dzięki rozpisanemu przez Komitet Branżowy konkursu na lepsze zaopatrzenie rynku poprzez wprowadzenie nowych nieznanych dotąd asortymentów wysokiej jakości towarów, staranności wykonania i estetyki opakowania, jak również poziomu obsługi. Pewną część zasług mają w tym również Targi jako miejsce spotkań, szerokiej wymiany myśli, wzajemnych doświadczeń, a także jako bodziec do zdrowej konkurencji.

Tyle przykładów i oceny sytuacji. Zadania zaś, jakie na przyszłość stoją przed spółdzielczością pracy, streścić można w trzech słowach: oby tak dalej! (ZAP)

W sprawie Laosu

Rząd ChRL opublikował oświadczenie, w którym wyraża poparcie dla propozycji radzieckiej w sprawie niezwłocznego zwołania konferencji w celu rozpatrzenia sytuacji w Laosie. W konferencji tej wzięłyby udział państwa, które uczestniczyły w genewskiej konferencji w sprawie Indochin w roku 1954.

MIESZANKA prasowa

Zaludnienie świata powiększa się co godzinę o ponad 5000 osób, czyli co minutę przybywa 85 noworodków. Rekordy w urodzeniach biją jak dotąd mieszkańcy Gwinei, gdzie przyrost naturalny wynosi 60 promille.

Lekarze uzbecki wynaleźli nowy preparat, sporządzony z wyciągu pewnej górskiej rośliny azjatyckiej, usuwający ślady paraliżu po chorobie Heine Medina.

W tym roku odwiedzi Włochy około 16 mln. turystów z różnych części świata, którzy pozostawiają w tym kraju przeszło pół miliarda dolarów. Blisko 70 proc. zagranicznych gości przybywa do Włoch samolotami.

Po Kanale La Manche kursuje obecnie największy na świecie prom morski, zabierający jednorazowo na pokład do 1000 osób i 180 samochodów.

W ubiegłym roku przewieziono na całym świecie samolotami 69,5 mln. pasażerów.

Prawo i życie

Prowadzenie samochodu z nadmierną szybkością

Kierowca samochodu ciężarowego, oskarżony o spowodowanie katastrofy, skazany został na karę jednego roku i trzech miesięcy więzienia. Wyrok Sądu Wojewódzkiego ustalił, że ów kierowca prowadził wóz w stanie zamroczenia alkoholowego z nadmierną szybkością i najechał na furmankę, której woźnica doznał wstrząsu mózgu, sama zaś furmanka została zniszczona, a konie zabite.

Skazany kierowca zaskarżył ten wyrok do Sądu Najwyższego, broniąc się twierdzeniem, że rozwijana przez niego szybkość wozu nie była nadmierna, że nie mógł zatrzymać wozu, bo hamulce nie działały, i że mógł tylko stopniowo zmniejszać szybkość, co też uczynił, wreszcie, że furmanka, na którą najechał, nie miała z tyłu świateł, wobec czego mógł jej nie zauważyć, jako że został oślepiiony światłami nadjeżdżającego z przeciwnnej strony samochodu.

Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, nie uznawszy wymienionej kary za zbyt surową z uwagi na znaczny stopień winy oskarżonego kierowcy i dość poważne następstwa wywołane przez niego nieszczęśliwego wypadku.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu swym przede wszystkim wyjaśnił, jak należy oceniać nadmierną szybkość prowadzonego samochodu. W tym względzie nie mają decydującego znaczenia przepisy o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych, pozwalające na rozwijanie określonej szybkości w danym miejscu. Natomiast kierowców powinna obowiązywać zasada prowadzenia pojazdów zawsze z taką najwyższą szybkością, by w danych warunkach drogowych mogli panować w każdej chwili nad maszyną, nie stwarzając niebezpieczeństwa katastrofy. W przedstawionym stanie rzeczy oskarżony kierowca nie zapamiętał nad prowadzonym wozem, a zatem należy uznać, że jechał z nadmierną szybkością.

Oskarżony kierowca musiał zresztą być tego świadom, skoro wóz był tak dalece zużyty, że hamulce nie działały i zatrzymanie wozu było możliwe tylko przez stopniowe zmniejszanie szybkości, która w tych warunkach musiała być odpowiednio umiarkowana.

Współwina w spowodowaniu wypadku ze strony poszkodowanego woźnicy furmanki, który jechał bez świateł ostrzegawczych, oraz nieustalonego kierowcy samochodu, który

nie przyćmił oślepiających świateł, nie wyłącza — jak stwierdził Sąd Najwyższy — winy oskarżonego kierowcy.

W. N.

Strona tytułowa książki kontradmirała Włodzimierza Steyera „Samotny półwysep”.

Pogodny, słoneczny i ciepły — zupełnie jak kiedyś, tamtego feralnego miesiąca — był dzień 1 września 1957 roku, w którym na radiowskim cmentarzu, w osiemnastą rocznicę wybuchu II wojny światowej, odbyła się podniosła uroczystość poświęcenia płyty pamiątkowej na grobie pułkownika Stanisława Dąbka, bohatera obrony cy Gdyni i Oksywia. Niemal w ostatniej chwili dotarłem się do dużej grupy przybyłych, wolno wchodzących szerokimi kamiennymi schodami na pięknie położony na wzgórzu cmentarz. I wtedy w gronie wrzesniących dowódców Obrony Wybrzeża z 1939 roku, zobaczyłem admirała Steyera.

Admirał Steyer wrócił na jakże jednak krótko, jakby w przecieczu zbliżającego się zgonu. Pozory jego dobrego wyglądu okazały się niestety zewnętrzne i złudne. W dwa tygodnie później już nie żył i odprowadziliśmy go na wieczny spoczynek na tym samym Redłowie, gdzie grób jego blisko sąsiaduje z grobem płk. Dąbka, i gdzie mu szumi wiatr z nad umiłowanych słonych wód Bałtyku.

Od młodych lat związany z morzem, już jako kilkunastoletni uczeń gimnazjalny Włodzimierz Steyer odbył swój pierwszy prawdziwy chrzest morski na żaglowym okręcie szkolnym płynącym do Australii, w wyprawie przez wiele mórz i oceanów, które w latach I wojny światowej przemierzył jako oficer artylerijski na rosyjskim krążowniku „Askold” wielokrotnie w różnych kierunkach i opisał w świetnej, jednej z

sezonu ok. 400 tys. turystów musiało zrezygnować z poznania portu, gdyż brakło dla nich miejsca na statkach...

Przed wszystkim stwierdzić wypada, iż — jak to zresztą było do przewidzenia — na czoło wszystkich polskich kąpielisk morskich zaczyna się wysuwać Swinoujście. Decydujące znaczenie w tym zakresie miała zmiana przepisów granicznych i umożliwienie ludziom dotarcia do tego miasta. Swinoujście już żyje. Obecnie jest tam 50 placów budowy, w zasadzie wszystkie związane z przyszłym, sanatoryjno-wczasowym charakterem miasta. W tym roku spędziło tu wczasy 50 tysięcy osób, a drugie tyle w charakterze turystów, podziwiając plażę, jakich niewiele spotyka się nad Bałtykiem. Ponieważ są tu solanki (urządzenia kąpielowe w odbudowie), Swinoujście będzie czynne przez cały rok, co się przyczyni do spopularyzowania kąpieliska w całym kraju.

W tym roku jeszcze najwyższą liczbę letników przyjęły Międzyzdroje (70—80 tysięcy wczasowców i 60 tysięcy turystów). Nie ulega jednak wątpliwości, iż kąpielisko to za kilka lat będzie należało do ośrodków II klasy na naszym Wybrzeżu.

Poważnie rozrosły się tu osiedla, które dawniej spełniały stosunkowo skromną rolę. I tak np. Dziwnów, uznawany za „niewielki”, przyjął ponad

30 tysięcy osób. Zaczynają rosnąć nowe ośrodki. W Pogorzeli (w pobliżu Niechorza), miejscowości, o której dawniej nikt nie słyszał, bawiło około 6 tys. osób.

Jeżdżąc po Wybrzeżu i obserwując ruch wczasowy, można było stwierdzić olbrzymi rozwój campingu. Około 2 tysiące domków campingowych (10 różnych typów) ustawiono w osadach nadmorskich. Jest to bardzo tani i wygodny sposób wypoczynku wczasowego. Gdy do tego jeszcze dodamy masowy ruch „namiotowiczów” (bywały dni, że na placach Międzyzdrojów stało ponad 100 namiotów), to można szacunkowo przyjąć, że 50 tysięcy osób spędziło w tym roku wczasy na campingu lub w namiotach.

Trzeba wspomnieć również o ruchu zagranicznym. Obcych gości było nawet sporo, ale mogło ich być więcej, lecz nie było ich gdzie przyjąć. Trzeba powiedzieć szczerze, że zagrożenie stworzenia ośrodka dla turystyki zagranicznej na zachodnim Wybrzeżu jest problemem palącym.

Niestety, równoległe z rozwojem turystyki i wczasów, nie powstają nowe inwestycje. Największy kłopot — to gastronomia i zaopatrzenie. Placówki gastronomiczne „nie pchają” się na Wybrzeże twierdząc, iż krótki sezon przynosi im deficyt.

Problemem numer 2 jest komunikacja. Więcej pociągów, więcej autobusów i statków. Trzeba też rozbudować stacje obsługi pojazdów mechanicznych.

Trudno w jednym artykule wyczerpać wszystkie problemy ruchu turystycznego. Ale na czoło wysuwa się zasadnicze pytanie: czy zachodnie Wybrzeże może przyjąć w sezonie większą niż dotychczas, liczbę letników bez realizacji poważniejszego planu inwestycyjnego?

W zasadzie — nie. Można będzie co prawda lepiej wykorzystać ośrodki kolonijne (np. w czerwcu i wrześniu zakłady pracy powinny tam kierować na wczasy swych pracowników, a w okresie wakacji — dzieci), ale poważniejszych rezerw noclegowych na Wybrzeżu już nie ma. Ludność miejscowa oddaje letnikom wszystkie pomieszczenia, jakie tylko stoją do jej dyspozycji.

Dwie rezerwy mieszkaniowe są w głębi lądu. W pięknych osadach, nad jeziorami chłopcy dysponują sporymi ilościami izb, dotychczas przez letników nie wykorzystanych. I na te rezerwy należy zwrócić uwagę i tam kierować również letników, naturalnie stwarzając w pierwszej chwili warunki do wypoczynku.

Czesław PISKORSKI

Strażnik polskiego Wybrzeża

15 IX minęła druga rocznica śmierci admirała Wł. Steyera

najlepszych przedwojennych książek marynistycznych pt. „Samotny krążownik”, wydanej pod pseudonimem Brunona Dzmicza. Ranny pod Dardanellami, dekorowany wysokimi odznaczeniami, Włodzimierz Steyer wstąpił w 1919 roku w służbę powstającego rodzimej Marynarki Wojennej. Piastował w niej szereg odpowiedzialnych stanowisk, przyjmował odbiór większości nowych okrętów. W 1938 roku mianowany został dowódcą Rejonu Umocnionego Hel. Po heroicznej obronie tego nadbałtyckiego punktu oporu we wrześniu 1939, resztę wojny spędził jako jeńiec w oflagu. Potem wrócił do kraju i zaraz, na odpowiedzialnych stanowiskach — kolejno Szeffa Oddziału Portów i Przybrzeża (w Gdyni), Szeffa Misji Morskiej w ZSRR (w Moskwie), Dowódcy Szczecińskiego Obszaru Nadmorskiego (w Swinoujściu) i Dowódcy Marynarki Wojennej (napowrót w Gdyni) — wszystkie swe zdolności i siły poświęcił odbudowie siły oręża polskiego na morzu.

Zdymisjonowany w 1950 roku i odsunięty w cień, siedem lat spędził Włodzimierz Steyer z dala od morza i Wybrzeża, i dopiero popaździernikowa naprawa krzywd minionego okresu objęła również i jego. Wrócił, by — pomimo podeszłego wieku — rzucić się w wir pracy społecznej (w ciągu tych wielu dni dzielących jego powrót na

Wybrzeże od dnia niespodziewanego zgonu wygłosił kilka odczytów w gronie oficerów rezerwy) i pisarskiej, po której jakże wiele można się było spodziewać od człowieka będącego żywą kroniką dziejów Polskiej Marynarki Wojennej od jej zarania po niedawne czasy. Wrócił i z niecierpliwością oczekiwał ukazania się drukiem swej najnowszej książki, wspomnień z obrony Helu zatytułowanej „Samotny półwysep”. Już się jej nie doczekał...

Jego tak przedwczesne odejście spowodowało lukę nielatwą do zapalenia. Odczuwa się ją właśnie teraz w toku prac przygotowawczych do publikacji dotyczących 40-lecia działalności Polski na morzu, której admirał Steyer „magna pars fuit”.

Kiedy przy dźwiękach marsza żałobnego Chopina na cmentarzu redłowskim społeczeństwo Gdyni oddało w 20 rocznicę wybuchu wojny hold obrońcom swojego miasta i Wybrzeża, wiązanki kwiatów złożone zostały także na grobie admirała Steyera. Nie mogąc o sobieście złożyć takiej wiązanki od siebie, przesyłam w jej miejsce tych kilka wspomnień w drugą rocznicę śmierci autora „Samotnego krążownika” i „Samotnego półwyspu”, obrońcy Helu — strażnika naszego Wybrzeża, który w sercach i pamięci ludzi związanych z polskim morzem pozostanie na zawsze.

Jerzy Perfek

Głos

Zabawna komedia produkcji amerykańskiej ze Spencerem Tracy — w kompromitującej roli dziadka i słynną Liz Taylor, jako szczęśliwą młodą matką i uroczą synową (obojaję na zdjęciu). W filmie dziadek kompromituje się tym bardziej, iż zapatrzony w chłopców kopiących piłkę podczas futbolowego meczu gubi wózek razem ze swym „Kłopotliwym wnuczką”, (taki jest tytuł filmu), powodując mnóstwo zabawnych perypetii.

„Niebezpieczne związki” zakazane

Rząd francuski wydał zakaz wyświetlania we Francji nowego filmu Rogera Vadima „Niebezpieczne związki” (Les liaisons dangereuses). Film ten osnuty jest na tle powieści 18-wiecznego pisarza francuskiego Choderlos de Laclos. W filmie występują m. in. Gerard Philip, Jeanne Moreau, Simone Renan, żona Vadima — Annette Stroyberg oraz 17-letnia Jeanne Valerie, nowy talent filmowy odkryty ostatnio przez Vadima. Zakaz filmu został wydany dosłownie w ostatniej chwili, kiedy przed kinem „Colisee”, gdzie miał się odbyć jego pokaz, zgromadzili się już zaproszeni goście.

ŚWIAT W PRZEKROJU

W ostatnim czasie nasze wydawnictwa wykazują — nareszcie — coraz większe zainteresowanie dla książek typu encyklopedycznego. O tym, że tego rodzaju książki nader żywo interesują czytelników, mogą najlepiej powiedzieć księgarze.

Prawie 700-stronicowa publikacja, która ukaże się wkrótce w wydaniu „Książki i Wiedzy”, nosi tytuł „Świat w przekroju”. Książka daje szczegółowy przegląd wszystkich państw świata: dane polityczne, geograficzne-demograficzne, gospodarcze oraz ważniejsze wydarzenia w roku ubiegłym. Omawia ona także działalność ONZ i innych organizacji międzynarodowych.

W części poświęconej Polsce „Świat w przekroju” relacjonuje prace Sejmu, przebieg witalnych dyplomatycznych, politycznych partii politycznych i organizacji młodzieżowych, związków zawodowych, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości. Wiele miejsca poświęca nauce, zagadnieniom reformy szkolnictwa, systemowi kształcenia i wychowania, problematyce badawczej PAN, najważniejszym wynikom naukowym roku 1958. Nie brak, oczywiście, omówień faktów z zakresu literatury, muzyki, plastyki i innych działań twórczości artystycznej. Na koniec autorzy „Świata w przekroju” nie zapomnieli również o sporcie (obszerne tabelki wyników).

Tak więc z książki możemy dowiedzieć się zarówno o ludzi żyjących w Puerto Rico, jak wyglądają ostatnie postępy w chirurgii i wytwarzaniu nowych leków, kto otrzymał nagrodę Nobla, jakie filmy wyświetlano i nagrodzono na międzynarodowych festiwalach, i kto najlepiej skakał o tyczce. Słowem — dla każdego coś ciekawego.

Książka tego typu jest chyba niedozwana w każdej większej instytucji, szczególnie w szkołach i klubach. Cena, niestety, dość wysoka — 75 zł. Wydaje się, że przy kalkulacji tego rodzaju wydawnictw należało by zastosować taryfę ulgową. (b)

Ojcowie miasta pojechali do Brna

Przewodniczący Prezydium Rady Narodowej m. Poznania Franciszek Frackowiak i wiceprzewodniczący Prezydium mgr Edmund Krzymielewicz wyjechali na zorganizowane ostatnio w Czechosłowacji Międzynarodowe Targi w Brnie, by zapoznać się bliżej z organizacją tej wielkiej imprezy.

Na wspomniane Targi zaprosił przedstawicieli Poznania przewodniczący Rady Miejskiej w Brnie Józef Kolaśka.

(1)

Z dyskusji nad 5-latką

Cegielszczacy podwyższają plan

Jak nas poinformował dyrektor techniczny HCP inż. Łukomski, dyskusja nad planem 5-letnim przeciągnie się w zakładach trochę poza nakreślony termin — 15 września. W tej chwili trwają jeszcze konferencje fabrycznych samorządów robotniczych. Do piero potem będzie można podsumować całość na ogólnokładowej konferencji. Już teraz wiadomo jednak, że zadanie potrzeba drugiej korekty planów, i to w wyższym. (Pierwszą korektę dokonano w toku dyskusji przedzjazdowej).

Chodzi głównie o obrabiarki. Jak wiadomo, „Cegielski” ma budować nową fabrykę obrabiarek na prawym brzegu Warty. Załoga starej fabryki ma się podzielić na dwie części. Musi więc być dostatecznie liczna i silna kadrowo, aby zapewnić potrzeby każdej specjalności w obu fabrykach. Załoga fabryki obrabiarek dochodzi do wniosku, iż w chwili rozdziału musi pracować na najwyższych obrotach.

Zdawało się, iż w toku wiosennej dyskusji wszystkie rezerwy wzrostu zostały ujawnione i uwzględnione. Ponow-

na dyskusja wskazała jednak na dalsze źródła rezerw tkwiące jeszcze w organizacji produkcji, a szczególnie we współczynniku zmianowości. Ich wykorzystanie pozwoli na dalsze zwiększenie planu produkcji obrabiarek.

(p. ch.)

INFORMUJEMY

Zebrań plenarne Związku Bojowników o Wolność i Demokrację Dzielnicy Poznań-Jeżyce odbędzie się 22 bm. o godz. 18 w sali amfiteatru MPK, ul. Słowackiego 21.

Klub Międzynarodowej Prasy i Książki, ul. Ratajczaka 32, przyjmie zapisy na kursy języka angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego. Opłata miesięczna 50.— zł (płatne za kwartał z góry). Zgłoszenia u gospodarza czytelników w godzinach od 10—20.

Liga Ochrony Przyrody organizuje w dniu 20 bm. wycieczkę do Osowej Góry. Wycieczkę prowadzi dr Stanisław Grzymała, dyrektor Wojewódzkiej Stacji Epidemiologicznej w Poznaniu. Wyjazd z Poznania o godz. 10.44. Zbiórka uczestników na dworcu w Osowej Górze.

Koło Przewodników PTTK zwołuje plenarne zebranie członków na dzień 17 bm., godz. 18, w sali konferencyjnej PTTK, Stary Rynek 89/90 (wejście z ul. Wronieckiej).

TRZZ przypomina, że wspólnie z Oddziałem ZBoWiD — Stare Miasto urzęduje 18 bm. o godz. 18 w klubie TPP-R, ul. Ratajczaka 37, seans filmu „Zaczęło się w Bydgoszczy”.

Klucze się znalazły

Jakieś było zdziwienie p. O., kiedy po przybyciu do domu w dniu 14 bm. zauważył brak w kieszeni kluczy od mieszkania. Pan O. jechał do domu taksówką. Liczył więc na to, że w niej pozostawił klucze, które najprawdopodobniej wypadły z kieszeni. Jeden telefon do Woj. Zrzeszenia Właścicieli Samochodów i — sprawa się wyjaśniła. Zgubę oddał w biurze Zrzeszenia kierowca taksówki nr 112, którą p. O. wracał w poniedziałek do domu. Duże bravo dla taksówkarza!

(c)

W muzycznym Poznaniu

Premiera „Krutniawy“

Po niedawnej premierze baletu „Nowa Odysea” Brunsa, Państwowa Opera w Poznaniu znowu sięgnęła do repertuaru nowszego. Oto usłyszeliśmy i zobaczyliśmy na deskach teatralnych z dawną zapowiedzią „Krutniawę” Eugeniusza Suchonia. O tym słowackim kompozytorze niewiele się u nas dotychczas mówiło. Wiadomo tylko było, że studiował w Pradze pod kierunkiem Vieslava Novaka i swoje prace opierał chętnie na rodzimym folklorze. Nad „Krutniawą” pracował Suchon podobno aż 8 lat, zyskując sobie tym dziełem powszechną uznanie. Prapremiera pierwszej wersji dzieła odbyła się w r. 1949 w Bratysławie.

„Krutniawę” można określić jako dramat muzyczny. Liczne sceny ludowe (weseliska, kiernarsz itd.) są tu jedynie barwnym tłem, kanwą, na której rozsuwa się posępna opowieść o podłożu głęboko moralnym. Ondrej kocha Katrenę. Ale by ją zdobyć, morduje podstępnie swego rywala, Janiczka (narzeczonego dziewczyny). Duszna, przytłaczająca atmosfera zbrodni panuje w tej operze. Zarówno libreciści, (S. Hoza) jak i kompozytorowi udało się utrzymać ów posępny nastrój — od początku do końca. „Krutniawa” obfituje w liczne dramatyczne sceny, konsekwentnie prowadzące napięcie aż do punktu kulminacyjnego (w przedostatnim obrazie), kiedy to po

długiej walce wewnętrznej — gnębiony wyrzutami sumienia zabójca, postanawia zrzucić z siebie ciężar i wyznać wszystko, choćby za cenę długiej pokuty — więzienia.

MUZYKA SUCHONIA

Muzyka Suchonia odznacza się niewątpliwie teatralnymi zaletami, choć nie można jej uznać za zbyt współczesną. To tylko neoromantyzm, w odcieniu werystycznym. Przypominają się „Niziny” d'Alberta. Ale kompozytor stara się uniknąć wielu konwencji dawnej operowości. A więc ambitnie rezygnuje z zamkniętych arii (jak przed nim na przykład Ryszard Wagner), a nawet często ucieka od śpiewniejszej frazy. Punkt ciężkości w wielu fragmentach przenosi do orkiestry, nawet kosztem wokalistów. Muzykę podporządkowuje słowu.

Już prolog wywołuje cmentarne wrażenie przez swój jękiły, niesamowity nastrój. Obszerna scena „w urzędzie policyjnym” wydaje się mniej wartościowa muzycznie. Liczne dialogi wiejskich kumoszek i Katreny pozbawione są tu płynniejszej inwencji. W niektórych momentach osoby działające przestają w ogóle śpiewać i po prostu tylko mówią. Szczęśliwie — w III obrazie — dochodzi do głosu ludność, piękne słowackie pieśni i tańce, z maestrią przetworzone przez Suchonia (balet

z chórem i ciekawa akcja obrzędowa — weselna).

Ozdoba następnego obrazu jest kołysanka ludowa, śpiewana przez Katrenę (na początku i końcu sceny). Począwszy od wesela (które ma w tym wypadku charakter jakiegoś bardzo upornej, prawie żałobnej uroczystości) narasta wyraz dramatyczny opery, by osiągnąć swoje maksimum w leśnej „scenie halucynacji” Ondreja (jeszcze jedna wersja „Borysa Godunowa” Musorgskiego). Szkoda, że trzy długie przerwy bardzo psują ciągłość linii emocjonalnej utworu. Proponowałbym zastosowanie tylko jednej pauzy, po scenie weselnej.

WYKONAWCY

Partie solistów — śpiewaków „Krutniawy” nie są napisane przez kompozytora zbyt wygodnie pod względem wokalm. Ale równocześnie jednak są teatralnie wdzięczne i efektowne. Na przykład Marian Koubka jako Ondrej śpiewał i grał z rozmachem, o jaki tego artystę dotyczył nie podejrzywaliśmy, nader realistycznie interpretując odwagę postaci. Krystyna Jamroz wydobyla wiele sugestywnej ekspresyjności z nieprostej i odpowiedzialnej roli Katreny, swobodnie stosując swą dużą technikę śpiewaczą. Wykonanie partii starego, nieszczerliwego ojca Szteliny przez Antoniego Majaka, można chyba, bez przesady, nazwać prawdziwą kreacją muzyczno-aktorską. Od czasów Borysa Godunowa nie oklaskiwaliśmy tego artysty równie szczerze i gorąco. Wszystkie inne postacie znaj-

dują o wiele mniej popisu w „Krutniawie” niż owa trójka bohaterów tragedii. Wszystkie obsadzone pieczołowicie.

Całość muzyczną opracował wnikliwie dyr. Zdzisław Górzyński. Jako inscenizatora przedstawienia zaproponował Bronisława Horowicza (z Paryża), autora interesującej książki o „Teatrze Operowym” (1916 r.). Tedy realizacja „Krutniawy” ma charakter daleki od zwykłego baletu operowego. Każdy szczegół wyreżyserowany został nieprzeciętnie pomysłowo, zarówno w grze solistów jak i operowaniu ensemblem i grupami tłu. Wiele pracowano światłem, choć przeważa kolorystyka ciemna, smutna, pogrzebowo — zgodnie z duchem muzyki Suchonia. Dekoracje Z. Kaji zestrzają się z koncepcją Horowicza. Nie przytłaczają, są oszczędne w środkach, aluzyjne, nowoczesne. A Wojciechowska projektowała kostiumy o zgaszonych barwach tylko z rzadką i ostrożnie wprowadzając jaskrawsze akcenty. Tańce słowackie stylizowała M. Steger-Kühne (z Berlina, NRD), nie trzymając się kurczowo autentycznych. Gruntowne przygotowanie licznych chórów jest zasługą Wiktora Buchwalda.

Wystawienie dzieła E. Suchonia jest dla Opery poznańskiej niewątpliwie poważnym osiągnięciem. Nareszcie teatr ten zyskał dla swego repertuaru operowego jakąś pozycję nowszą, której bardzo brakowało. Na tle programów, złożonych z Delibesa, Offenbacha i Humperdincka — „Krutniawa” wypada jako nowość niecodzienna i oryginalna.

Kazimierz Nowowiejski

Wspomnienia i plany

„A mnie jest szkoda lata i letnich szkoda wspomnień” — mówi stara piosenka. Tak po wakacyjnych obozach i wszelkiej wędrowce pozostały już tylko wspomnienia.

licząc pomniejszych biwaków rajdów, festynów. Wszystkie łączyły wypoczynek z pogłębianiem wiedzy o współczesnej Polsce, jej historii, pracy organizacyjnej. Były także wycieczki, przejażdżki kajakami, wspólne ogniska. Nie jeden z satysfakcją wspomina pracę przy żniwach czy likwidacji pożarów. Ludność miejscowości, w których stacjonowały obozy (szczególnie Duszniak i Stawy Śląskie) na pewno nie zapomni o tej pomocy.

Pokłosiem tegorocznej akcji letniej jest m. in. zdobycie przez dziewczęta i chłopów ponad 170 Sportowych Odznak XV-lecia i 200 kart pływackich. Słowem lato — 59 udało się ZMS-owi na me dal.

A jak będzie w przyszłym roku? Chyba jeszcze lepiej. Chociażby dlatego, że już się myśli o przyszłych wakacjach. Niedawno z inicjatywy KW ZMS utworzony został specjalny fundusz „Lato — 1960”. Poszczególne grupy otwierają w związku z tym specjalne czasowe konta.

„Lato — 1960” będzie jeszcze piękniejsze jeżeli „zetemu sowcom” uda się zrealizować urządzenie stałego obozowiska w jednej z uroczych miej-

Dwie wystawy 1000-lecia

Kolebce państwowości polskiej — Wielkopolskę przypadało zadanie zapoznania naszego społeczeństwa z materiałami dotyczącymi pierwszego historycznego okresu naszych dziejów. Obowiązek ten spadł głównie na poznański świat naukowy.

Aby unaocnić dotychczasowe osiągnięcia nauki polskiej postanowiono zorganizować dwie wystawy: jedną ogólnopolską w Poznaniu i drugą w Gnieźnie. Zorganizowaniem wystawy w Poznaniu zajmie się Muzeum Narodowe, które dzięki współpracy z innymi muzeami i bibliotekami będzie mogło przedstawić dokumenty historyczne, dzieła i publikacje, dotyczące okresu wczesnośredniowiecznego Polski, oraz wykopaliska archeologiczne.

Druga wystawa urządzona będzie w Gnieźnie i obejmie najstarszą przeszłość Gniezna i Ostrowa Lednickiego. W tej wystawie największy będzie udział poznańskiego Muzeum Archeologicznego. (fh)

scowości Wielkopolski. Wecho dą tu w grę m. in. Boszkowo i pow. międzychodzki. Składałoby się ono z domków campingowych i namiotów. Stały ośrodek umożliwi skoncentrowanie w pobliżu jednego miejsca wszystkich obozów co niewątpliwie wpłynie na ich atrakcyjność i ułatwi organizację. (mi)

Koncert dyplomowy

Wyjątkowo w tym tygodniu odbędzie się tylko jeden koncert symfoniczny orkiestry Filharmonii Poznańskiej — w sobotę, 19 bm., o godz. 19.30. Dyrygować będzie Zbigniew Droszcz — absolwent klasy prof. Bohdana Wodiczki. Jako solistka wystąpi Sonia Sniechota — Ogłoz — fortepian.

W programie: W. Lutosławski — Mała suita, Ludwik v. Beethoven — V Koncert fortepianowy Esdur, Jan Brahms — I Symfonia c-moll.

Przed zjazdem SFOS

Czternaście lat temu cały naród zaczął odbudowywać swoją stolicę. Oflarność i duże zrozumienie społeczeństwa stało się ogromną pomocą w stawianiu nowej Warszawy i innych zrujnowanych w czasie wojny miast Polski.

Od niedawna — aż 75 proc. zebranych od społeczeństwa kwot pozostaje w województwach, które dzięki temu więcej pieniędzy mogą przeznaczać na budowę szkół, szpitali, żłobków lub kin. Wielkopolska, w ciągu ostatnich trzech lat, otrzymała ze SFOS-u 19.009.925 zł. Jest to suma, która w znacznej mierze przyspieszyła lub ułatwiła budowę wielu potrzebnych obiektów. Największą kwotę — około 6,5 mln. złotych — przeznaczono na rozbudowę obiektów kulturalnych, 4,5 mln. przekazano na rozbudowę szkół, po 3,5 mln. złotych pochłonęły nowe urządzenia służby zdrowia i gospodarki komunalnej, ponad milion złotych wreszcie przeznaczono na obiekty sportowe.

W sumie, z funduszy SFOS-u wybudowano, wyremontowano lub wyposażono w nowe urządzenia 500 obiektów, z których wszyscy obecnie korzystamy.

Od chwili zapoczątkowania akcji SFOS Poznań otrzymał ponad 76 milionów zł.

19 bm., o godz. 10, rozpocznie się w sali posiedzeń Prezydium RN m. Poznania Wojewódzki Zjazd Aktywistów SFOS. Zjadą nań wszyscy ofiarni, a bezimienni działacze, którzy od wielu lat przyczyniają się do polepszenia naszych codziennych warunków pracy, odpoczynku, ochrony zdrowia, nauki.

Jak co roku przeanalizują

oni doświadczenia z minionego okresu, podejmą nowe postanowienia. (w. ch.)

Kto podpalił?

Przed Sądem Wojewódzkim w Poznaniu rozpoczął się 16 bm. proces Bożeny Szymańskiej — b. kierowniczki sklepu MHD „Wiłko — Obuwie” przy ul. Warszawskiej. Jak wiadomo Szymańska za nadużycia gospodarcze została w ub. roku skazana prawomocnym wyrokiem na 5 lat więzienia i 25 tys. zł grzywny. Trybunał u niewinną ją natychmiast od zarzutu podpalenia sklepu (ponad 600 tys. zł straty). Sąd Najwyższy uchylił jednak wyrok w tej części i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu. Uzasadniając tę decyzję Sąd Najwyższy stwierdził, że nie zostały dostatecznie wyjaśnione wszelkie momenty dotyczące pożaru.

Szymańska, składając wczoraj wyjaśnienia, kategorycznie zaprzeczyła jakoby pożar był jej dziełem. Z orzeczenia biegłego wynika, że należy wykluczyć przypadkowe zapalenie ognia. Towary spłonęły wskutek działania podpalacza.

Kto nim jest? (ak)

Jedna z par zespołu „Wielkopolska” w pełnym tempie mazurze.

Foto — Wierachowski

Zespół „Wielkopolska” na estradzie

Po raz pierwszy nasz młody, reprezentacyjny Zespół Pieśni i Tańca „Wielkopolska” wystąpił z koncertem dla mieszkańców naszego miasta. W bogatym programie zaprezentuje nam najpiękniejsze tańce i melodie ludowe naszego regionu, a także Kujaw i Mazur.

Koncert odbędzie się 19 i 20 bm. w Operze im. St. Moniuszki, oraz 2 i 3 października w Hali Targowej nr 18. Przeprowadzą bilety w „Orbisie” i kasach Opery.

Tacy też jesteśmy

SOLIDNOŚĆ

W podobnej rubryce, pod nieco zmienionym nadtytułem, pokazujemy często ujemne strony naszego życia, omawiamy słabości i wady natury ludzkiej, wytykamy błędy i niedbalstwa w stosunkach społecznych. Miło więc dla odmiany zanotować fakt dodatni świadczący o solidności w załatwianiu spraw.

Krótko przed minionymi żniwami rolnik z Lubowa pod Gnieznem, Władysław Nowak, nabył spowolnioną kłosa, wyprodukowaną w Starolecie. Pochodziła ona z tak zwanego przeżutku, aż gdzieś z woj. rzeszowskiego. Po drodze zginęło kilka części zamienionych. Dochodzenie pretenzji, kwestia czasu, a tu żniwa za pasem.

Nabywca zwrócił się więc o pomoc do Poznańskiej Fabryki Maszyn Żniwnych. Bez przekonania, bo przecież fabryka nie miała obowiązku uzupełnienia maszyny którą sprzedała w komplecie. A jednak w Starolecie zrozumiano sytuację rolnika. Po trzech dniach do zagrody w Lubowie zjechał samochód ze znakami „PFMZ” i w ciągu dwóch godzin brakujące części zostały wmontowane. Specie fabryczni udzielili przy tym instrukcji technicznych co do użytkowania i konserwacji maszyny. Rolnik mógł spokojnie żniwować.

To już jest przejaw solidności na miarę czeskiej czy niemiecką lub — jak kto woli — europejską. Kiedyż podobne fakty będziemy notować w stosunkach pomiędzy wszystkimi innymi zakładami produkcyjno-usługowymi, a użytkownikami ich wytworów?

Kajot

